

SCIENTIFIC RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference

Toronto, Canada

24-26 August 2023

Toronto, Canada

2023

ART

УДК 781.2

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ АРТИСТИЗМУ У СУЧАСНОГО ВИКОНАВЦЯ-МУЗИКАНТА

Кисляк Богдан Миколайович

Доцент

кандидат мистецтвознавства,

Львівський державний університет

фізичної культури імені Івана Боберського

Анотація. У роботі розкриваються теоретико-методологічні підходи до вивчення проявів артистизму у виконавців музичного мистецтва. Розкрито сутність артистизму, розширено його трактування з погляду виконавської майстерності та виділено типів артистизму музиканта за різними ознаками: емоційною, поведінковою, характерологічною.

Ключові слова: музичний артистизм, виконавська майстерність, музичне мистецтво, виконавська культура, мистецька зрілість.

Світ сучасного музичного мистецтва відзначається широким діапазоном різножанровості та варіативності виконавської майстерності музикантів. На фоні такого стрімкого розвитку сфери музики досить вагомим виступає здатність виконавця знайти свій стиль, проявити свої здібності та неповторність виконання. Великого значення у цьому набуває виконавський артистизм, який дозволяє музиканту бути унікальним, неповторним та мати свій індивідуальний стиль виконання.

Артистизм вражає слухача своєю унікальністю, неповторністю, екстравагантністю та неординарністю. Музичні критики зазначають, що артистизм музиканта-виконавця, поєднуючись із його технічною майстерністю

сприяють досягненню високих результатів у творчій діяльності.

У працях Ю. Бичкова, Ж. Ваганової, О. Демченко, Л. Майковської, В. Петрушина та ін. розкрито художньо-естетичний аспект прояву артистизму. Як компонент професійно-особистісної сфери музиканта артистизм представлено у наукових роботах В. Білоус, М. Давидова, В. Москаленко, С. Саврук, Т. Сирятської.

Сучасні дослідники артистизм розуміють як особистісну характеристику (О. Гришина); складову музично-виконавської компетенції музиканта (М. Білецька); вищий рівень мистецької зрілості співака (В. Чень); як вид образного мислення, уміння володіти своїм тілом, розвинуту мовну виразність (К. Марченко); як вияв творчого начала музиканта (Т. Багрій).

Артистизм музиканта з однієї сторони є характеристикою образного мислення та нестандартних рішень, а з іншої виступає вагомою складовою виконавського артистизму, який виражається у яскравості образів, віртуозності, манері виконання.

Н. Ашихміна розглядає артистизм як найвищий ступінь володіння спеціалізованими техніко-руховими, інтонаційно-виразними вміннями і навичками гри на музичному інструменті, які дозволяють швидко досягати максимально якісного художньо-звукового результату [1, с. 116].

На думку Т. Багрій артистизм у музичному мистецтві виступає «важливим засобом комунікації між виконавцем і глядацькою аудиторією» і пов'язаний із темпераментом та емоційністю музиканта. При цьому артистизм є відмінним від акторства, оскільки він вражає щирістю почуттів, тоді як акторство є фальшем [2, с. 164]. О. Гришина, В. Гришина та О. Юрчук тлумачать артистизм як особистісну потребу музиканта-виконавця у самовираженні та самовдосконаленні. Автори стверджують, що музичний артистизм виражає «здатність комунікативного впливу на слухацьку аудиторію шляхом зовнішнього вираження внутрішнього змісту художнього образу твору» [3, с. 193]. К. Марченко розглядає артистизм як певний вид образного мислення, уміння володіти своїм тілом, розвинуту мовну виразність. Артистизм

вчена включає до виконавської культури музиканта, під якою розуміє комплекс персональних здібностей та умінь, професійних навичок, здатність особистості музиканта свідомо засвоювати, актуалізувати, передавати професійну цінність для підвищення ефективності музично-виконавської діяльності [4, с. 77].

Артистизм, як зазначає В. Чень, є вищим рівнем мистецької зрілості співака, який проявляється в поєднанні музично-інтелектуальних, вокально-технологічних і творчо-комунікативних властивостей [5, с. 91].

Виходячи із розглянутих наукових підходів, музичний артистизм можна трактувати як високу виконавську майстерність музиканта, яка відрізняється стилем, витонченістю, неповторністю, оригінальністю, своєрідністю манери виконання тощо.

Базуючись на теоретичному аналізі наукових концепцій у вивченні артистизму нами виділено три типи артистизму:

1) за емоційною ознакою (експресивний та імпресивний). Імпресивний тип відзначається ступенем розуміння композиції, здатності її сприймати на сенсорно-чуттєвому рівні. Експресивний тип характеризується ступенем емоційної виразності, змістом виконання музичного твору. Вдале поєднання цих двох типів може забезпечити максимальний рівень артистизму.

2) за характерологічною ознакою (інтровертний та екстравертний). Для першого характерна установка на стриманий прояв емоцій; зовнішній прояв емоцій тут суттєво обмежується і можливо, як правило, лише у кульмінаційних моментах. Для другого типу властивий безпосередній прояв емоцій; виконання передбачає поведінку, спрямовану на максимальне включення слухача у процес сприйняття (активна міміка, широка амплітуда руху рук, корпусу, переміщення виконавця по сцені).

3) за поведінковою ознакою (виконавсько-технічний та стереотипний). Виконавсько-технічний артистизм відображає індивідуальний тип поведінкового артистизму, який є результатом наявних у виконавця здібностей. Стереотипний артистизм виражає лише наслідування певних типів артистизму відомих виконавців. Відомі сучасні естрадні пародисти виконують

творчі композиції певних виконавців не гірше них самих. Тобто рівень артистизму в даному випадку виражає ступінь віртуозності, оригінальності подачі музичного матеріалу. Дані типи артистизму доповнюють існуючі теорії та класифікації і дають змогу глибше дослідити всі аспекти виконавської майстерності музиканта. Отже, проведений теоретико-методологічний аналіз дає можливість стверджувати, що музичний артистизм – це внутрішня властивість особистості, яка виражається в високій майстерності виконання музичного твору, здатності до віртуозності, оригінальності, проявах експресивності, чуттєвості. Виділені типи артистизму розкривають специфіку виконання музичного твору, характер його подачі, особливості експресивного вираження, а також виконавської майстерності, що безпосередньо впливає на співвідношення внутрішніх і зовнішніх проявів у структурі артистизму і, зрештою, визначає той чи інший тип сценічної поведінки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ашихміна Н.В. Сутність і компонентна структура виконавської майстерності майбутніх учителів музики в процесі музично-інструментальної підготовки. *Педагогічні науки*. 2018. Випуск LXXXI. Том 1. С. 115-121
2. Багрій Т. Взаємозв'язок педагогічних та артистичних здібностей як необхідна умова досягнення професійного розвитку майбутнього педагога-музиканта. *Молодь і ринок*. 2019. №5 (172). С.160-167
3. Гришина О., Гришина В., Юрчук О. Артистизм як особистісна характеристика виконавця-піаніста. *Педагогіка*. 2021. Вип. 3, ч. 1. С. 192-198
4. Марченко К.О. Виконавська культура майбутніх артистів-вокалістів як науково-педагогічна проблема. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 80, Т. 2. С. 76-81
5. Чень В. Специфіка й структура виконавського артистизму майбутніх викладачів вокалу та педагогічні принципи його вдосконалення. *Психолого-педагогічні науки*. 2017. № 1. С. 90-95